

Kategorizace zákazníků

DB Finance, s.r.o.

1/ Úvod

V souvislosti s nabytím účinnosti novely zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZPKT), kterou byla do českého právního řádu transponována evropská směrnice 2014/65/EU ze dne 15. května 2014 o trzích finančních nástrojů a o změně směrnic 2002/92/ES a 2011/61/EU (dále jen MIFID II), společnost DB Finance s.r.o. má zavedena následující pravidla pro kategorizaci zákazníků, kterým poskytuje investiční služby.

2/ Kategorie zákazníků dle MIFID II

V souladu s MIFID II vymezuje ZPKT základní kategorie zákazníků. Tato koncepce má zajistit každé kategorii zákazníků adekvátní míru ochrany. ZPKT rozlišuje tři základní skupiny zákazníků:

- *neprofesionální zákazník*
- *profesionální zákazník*
- *profesionální zákazník se zvláštním statutem - tzv. způsobilá protistrana*

Neprofesionální zákazník

Nesplňuje požadavky pro profesionální zákazníky či způsobilé protistrany, nebo splňuje požadavky pro profesionální zákazníky či způsobilé protistrany, ale došlo jedním z níže uvedených způsobů k jejich přeřazení do kategorie neprofesionálních zákazníků.

Neprofesionálními zákazníky jsou především fyzické osoby a právnické osoby, jejichž výše aktiv, vlastního kapitálu nebo ročního úhrnu čistého obrátu nedosahuje takové výše, aby mohly být zařazeny do kategorie profesionálních zákazníků.

Neprofesionálním zákazníkům poskytuje Zprostředkovatel nejvyšší stupeň ochrany, a to především v oblasti:

- informování zákazníků – neprofesionálním zákazníkům jsou předávány informace a poskytována poučení v daleko širším rozsahu než u bývalých dvou kategorií;
- vyžadování informací od zákazníků – Investiční zprostředkovatel podrobně prověřuje vhodnost či přiměřenost investičních služeb nebo investičních nástrojů pro každého neprofesionálního zákazníka, aniž by měl možnost předpokládat některé odpovědi.

Profesionální zákazník

Mezi profesionální zákazníky jsou zařazeny:

- banky,
- spořitelní a úvěrní družstva,
- obchodníci s cennými papíry,
- pojišťovny,
- zajišťovny,
- investiční společnosti,
- investiční fondy,
- penzijní společnosti,
- jiné osoby, které vykonávají svou podnikatelskou činnost na finančním trhu na základě povolení uděleného orgánem dohledu nad finančním trhem nebo na základě zápisu do registru provedeného orgánem dohledu nad finančním trhem, zejména platební instituce, instituce elektronických peněz, vydavatel elektronických peněz malého rozsahu, poskytovatel platebních služeb malého rozsahu, nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru, hlavní administrátor, investiční zprostředkovatel, pojišťovací agent, pojišťovací makléř, samostatný zprostředkovatel spotřebitelského úvěru, samostatný likvidátor pojistných událostí, provozovatel platebních systémů s neodvolatelností zúčtování, provozovatel vypořádacího systému s neodvolatelností vypořádání a centrální depozitář, avšak s výjimkou vázaného zástupce investičního zprostředkovatele, vázaného zástupce podle zákona o spotřebitelském úvěru, vázaného zástupce obchodníka s cennými papíry, vázaného zástupce penzijní společnosti, vázaného pojišťovacího zprostředkovatele, podřízeného pojišťovacího zprostředkovatele a výhradního pojišťovacího agenta,
- osoby, které jako svou rozhodující činnost provádějí sekuritizaci,
- osoby, které obchodují na vlastní účet s investičními nástroji za účelem snížení rizika (hedging) z obchodů s investičními nástroji uvedenými v § 3 odst. 1 písm. d) až k) ZPKT (deriváty) a tato činnost patří mezi jejich rozhodující činnosti,
- osoby, které obchodují na vlastní účet s investičními nástroji uvedenými v § 3 odst. 1 písm. g) až i) ZPKT (komoditní deriváty) nebo komoditami a tato činnost patří mezi jejich rozhodující činnosti,

- právnické osoby, které jsou příslušné hospodařit s majetkem státu při zajišťování nákupu, prodeje nebo správy jeho pohledávek nebo jiných aktiv, anebo při restrukturalizaci obchodních společností nebo jiných právnických osob s majetkovou účastí státu,
- zahraniční osoby s obdobnou činností jako některá z osob uvedených v předchozích odrážkách,
- státy nebo členské státy federace,
- Česká národní banka, zahraniční centrální banka nebo Evropská centrální banka,
- Světová banka, Mezinárodní měnový fond, Evropská investiční banka nebo jiná mezinárodní finanční instituce,
- tuzemské právnické a zahraniční osoby založené za účelem podnikání, které podle poslední účetní závěrky splňují alespoň 2 ze 3 kritérií, kterými jsou:
  - aktiva celkem odpovídají částce alespoň 20 000 000 EUR,
  - roční úhrn čistého obratu odpovídající částce alespoň 40 000 000 EUR,
  - vlastní kapitál odpovídající částce alespoň 2 000 000 EUR,

V případě pochybností, zdali zákazník splňuje předpoklady pro zařazení mezi profesionální zákazníky, bude tento zákazník zařazen mezi zákazníky neprofesionální.

Profesionálním zákazníkům poskytuje Zprostředkovatel minimální nutnou úroveň ochrany, to znamená například, že:

- profesionálním zákazníkům nejsou poskytovány informace a poučení v takovém rozsahu jako zákazníkům neprofesionálním;
- pro účely vyžadování informací od zákazníků (Investiční dotazník) při poskytování investičních služeb má Zprostředkovatel za to, že profesionální zákazník má odborné znalosti a zkušenosti v oblasti investic k tomu, aby činil vlastní investiční rozhodnutí a vyhodnocoval rizika, která podstupuje v souvislosti s investiční službou nebo obchodem s investičním nástrojem, pro které je zařazen do skupiny profesionálních zákazníků;
- pro účely poskytování investičního poradenství má Zprostředkovatel za to, že profesionální zákazník má finanční zázemí k tomu, aby podstupoval související investiční rizika, odpovídající jeho investičním cílům.

Způsobilá protistrana

Způsobilá protistrana je zvláštní kategorií v rámci skupiny profesionálních zákazníků, přičemž je relevantní pouze pro účely poskytování investiční služby Zprostředkovatele přijímání a předávání pokynů týkajících se investičních nástrojů, investiční zprostředkování.

Mezi způsobilé protistrany jsou zařazeny:

- banky,
- spořitelni a úvěrní družstva,
- obchodníci s cennými papíry,
- pojišťovny,
- zajišťovny,
- investiční společnosti,
- investiční fondy,
- penzijní společnosti,
- jiné osoby, které vykonávají svou podnikatelskou činnost na finančním trhu na základě povolení uděleného orgánem dohledu nad finančním trhem nebo na základě zápisu do registru provedeného orgánem dohledu nad finančním trhem, zejména platební instituce, instituce elektronických peněz, vydavatel elektronických peněz malého rozsahu, poskytovatel platebních služeb malého rozsahu, nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru, hlavní administrátor, investiční zprostředkovatel, pojišťovací agent, pojišťovací makléř, samostatný zprostředkovatel spotřebitelského úvěru, samostatný likvidátor pojistných událostí, provozovatel platebních systémů s neodvolatelností zúčtování, provozovatel vypořádacího systému s neodvolatelností vypořádání a centrální depozitář, avšak s výjimkou vázaného zástupce investičního zprostředkovatele, vázaného zástupce podle zákona o spotřebitelském úvěru, vázaného zástupce obchodníka s cennými papíry, vázaného zástupce penzijní společnosti, vázaného pojišťovacího zprostředkovatele, podřízeného pojišťovacího zprostředkovatele a výhradního pojišťovacího agenta,
- osoby, které jako svou rozhodující činnost provádějí sekuritizaci,
- osoby, které obchodují na vlastní účet s investičními nástroji za účelem snížení rizika (hedging) z obchodů s investičními nástroji uvedenými v § 3 odst. 1 písm. d) až k) ZPKT (deriváty) a tato činnost patří mezi jejich rozhodující činnosti,
- osoby, které obchodují na vlastní účet s investičními nástroji uvedenými v § 3 odst. 1 písm. g) až i) ZPKT (komoditní deriváty) nebo komoditami a tato činnost patří mezi jejich rozhodující činnosti,
- právnické osoby, které jsou příslušné hospodařit s majetkem státu při zajišťování nákupu, prodeje nebo správy jeho pohledávek nebo jiných aktiv, anebo při restrukturalizaci obchodních společností nebo jiných právnických osob s majetkovou účastí státu,
- zahraniční osoby s obdobnou činností jako některá z osob uvedených v předchozích odrážkách,
- státy nebo členské státy federace,
- Česká národní banka, zahraniční centrální banka nebo Evropská centrální banka,
- Světová banka, Mezinárodní měnový fond, Evropská investiční banka nebo jiná mezinárodní finanční instituce,
- pokud s tím výslovně souhlasí, i fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osoba se sídlem v jiném členském státě Evropské unie, ve vztahu ke které podle právního řádu tohoto členského státu není zahraniční osoba, která má povolení tohoto členského státu k poskytování investičních služeb, povinna bez její žádosti při poskytování hlavních investičních služeb uvedených plnit povinnosti obdobné povinnostem stanoveným v § 15 až 15r. Ze souhlasu musí být zřejmé, jakého obchodu nebo obchodů s investičním nástrojem nebo jaké investiční služby se týká.
- osoby, které byly do skupiny způsobilých protistran zařazeny na základě žádosti:

Způsobilým protistranám poskytuje Zprostředkovatel nejnižší stupeň ochrany. Zprostředkovatel není povinen plnit ve vztahu ke způsobilým protistranám povinnosti při jednání se zákazníkem stanovené v § 15 až 15r ZPKT. Zprostředkovatel tak není povinen plnit vůči způsobilým protistranám povinnosti týkající se např. komunikace se zákazníkem, informování zákazníka, vyžadování informací od zákazníka, zpracování pokynů, informování o pokynech a stavu majetku zákazníka.

Zprostředkovatel je ve vztahu ke způsobilé protistraně, vůči které neplní povinnosti při jednání se zákazníkem stanovené v § 15 až 15r ZPKT, povinen jednat kvalifikovaně, čestně a spravedlivě a nesmí používat při komunikaci s ní nejasné, nepravdivé, zavádějící nebo klamavé informace.

Zprostředkovatel pro účely poskytování investičních služeb je povinen zařadit zákazníka do jedné z výše uvedených kategorií a zároveň zákazníka o takovém zařazení informovat.

3/ Přestupy mezi kategoriemi zákazníků

Přestup z neprofesionálních zákazníků do profesionálních zákazníků

Zprostředkovatel zařadí neprofesionálního zákazníka do skupiny zákazníků profesionálních, pokud jsou splněny všechny čtyři následující podmínky:

a) zákazník podá písemnou žádost, ze které bude patrné jeho přání o přeřazení do kategorie profesionálních zákazníků a ze které bude zřejmé, jakého obchodu nebo obchodů s investičním nástrojem nebo jaké investiční služby se přeřazení týká;

b) přílohou této žádosti bude prohlášení žadatele o tom, že si je vědom, že:

- tato změna může znamenat ztrátu nároku na náhradu ze zahraničního garančního systému s účelem obdobným systému zabezpečenému Garančním fondem obchodníků s cennými papíry,

- povinnosti stanovené v § 15 až 15r ZPKT ve vztahu k profesionálnímu zákazníkovi plní Zprostředkovatel v užším rozsahu než ve vztahu k neprofesionálnímu zákazníkovi

c) Zprostředkovatel se ujistí, že tento žadatel splňuje alespoň dvě z následujících tří kritérií:

- žadatel provedl za každé z posledních 4 po sobě jdoucích čtvrtletí v příslušné oblasti finančního trhu obchody s investičním nástrojem, jehož se žádost týká, ve významném objemu a v průměrném počtu alespoň 10 obchodů za čtvrtletí,

- objem majetku žadatele tvořeného peněžními prostředky a investičními nástroji odpovídá částce alespoň 500 000 EUR,

- žadatel vykonával po dobu nejméně jednoho roku nebo vykonává v souvislosti s výkonem svého zaměstnání, povolání nebo funkce činnost v oblasti finančního trhu, která vyžaduje znalost obchodů nebo služeb, jichž se žádost týká.

d) Zprostředkovatel se ujistí, že má žadatel ohledně obchodu nebo obchodů s investičním nástrojem nebo investiční služby, jichž se žádost týká, potřebné zkušenosti a odborné znalosti, je schopen činit vlastní investiční rozhodnutí a chápe související rizika

Přestup z profesionálních zákazníků do neprofesionálních zákazníků

Na základě dohody zařadí Zprostředkovatel profesionálního zákazníka do skupiny zákazníků neprofesionálních, a to v rozsahu obchodů s investičním nástrojem nebo investičních služeb, na kterém se se Zprostředkovatelem dohodnou. V případě, že tato dohoda nebyla uzavřena v písemné formě, je Zprostředkovatel povinen tomuto zákazníkovi vydat na jeho žádost potvrzení o jeho zařazení do kategorie neprofesionálních zákazníků s uvedením jakého obchodu nebo obchodů s investičním nástrojem nebo jaké investiční služby se zařazení týká.

Profesionální zákazník, který byl do kategorie profesionálních zákazníků přeřazen na základě žádosti, může požádat Zprostředkovatele o zařazení do skupiny zákazníků neprofesionálních.

Přestup z profesionálních zákazníků do kategorie způsobilých protistran

Zprostředkovatel zařadí profesionálního zákazníka do kategorie způsobilých protistran, pokud o to takový profesionální zákazník písemně požádá. Ze žádosti musí být zřejmé, jakého obchodu nebo obchodů s investičním nástrojem nebo jaké investiční služby se taková žádost týká.

Přestup z kategorie způsobilých protistran do neprofesionálních zákazníků

Způsobilá protistrana může písemně požádat Zprostředkovatele o zařazení do skupiny neprofesionálních zákazníků. Ze žádosti musí být zřejmé, jakého obchodu nebo obchodů s investičním nástrojem nebo jaké investiční služby se taková žádost týká.

Přestup z kategorie způsobilých protistran do profesionálních zákazníků

Způsobilá protistrana může písemně požádat Zprostředkovatele o zařazení do skupiny profesionálních zákazníků. Ze žádosti musí být zřejmé, jakého obchodu nebo obchodů s investičním nástrojem nebo jaké investiční služby se taková žádost týká. Této žádosti je Zprostředkovatel povinen vyhovět.

Zprostředkovatel při poskytování investičních služeb je oprávněn z vlastní iniciativy způsobilou protistranu a profesionálního zákazníka zařadit pro určitý obchod nebo obchody s investičními nástroji do kategorie neprofesionálních zákazníků a poskytnout jim tak větší míru ochrany, přičemž tuto skutečnost zákazníkovi sdělí. Ze sdělení musí být zřejmé, jakého obchodu nebo obchodů se tento postup týká.

Zprostředkovatel při poskytování investičních služeb je oprávněn z vlastní iniciativy způsobilou protistranu zařadit pro určitý obchod nebo obchody s investičními nástroji do kategorie profesionálních zákazníků a poskytnout jí tak větší míru ochrany. Přitom musí být zřejmé, jakého obchodu nebo obchodů s investičním nástrojem se tento postup týká.

4) Investiční profil zákazníka

V souvislosti s poskytováním investičních služeb je Zprostředkovatel povinen od neprofesionálního zákazníka získat některé informace, na základě kterých Zprostředkovatel stanoví investiční profil/strategii zákazníka určující, které investiční služby nebo zprostředkování obchodu s investičním nástrojem v rámci investiční služby odpovídají odborným znalostem a zkušenostem zákazníka potřebným pro pochopení souvisejících rizik, případně i finančnímu zázemí zákazníka a jeho investičním cílům.

Investiční profil/strategie zákazníka je vždy určen před poskytnutím investiční služby prostřednictvím Investičního dotazníku Zprostředkovatele nebo finanční instituce, se kterou je Zprostředkovatel ve smluvním vztahu.

V Praze, dne 1. 1. 2018